

izredna seja Konference ZSSS, razširjena s člani organov sindikatov

Ljubljana, 10. januar 2017

ODZIV ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE NA BELO KNJIGO O POKOJNINAH (VERZIJA 13. 4. 2016)

Glavni cilj pokojninske reforme morajo biti dostojne pokojnine in šele nato finančna vzdržnost javne pokojninske blagajne. Država se mora organizirati tako, da bo zagotavljala ta cilj in ne, da namesto tega pokojninske pravice z reformo prilagaja zmožnostim proračuna. Pokojninski sistem naj zato temelji na družbeno pravičnem prerazporejanju novonastale vrednosti v družbi in gospodarstvu. V pokojninskem sistemu je potrebno v skladu z načeli socialne države ohraniti vse elemente solidarnosti. Bela knjiga o pokojninah pa je namesto tega le še en vladni dokument za večanje pravic bogatih in znižanje pravic revnejših.

Pokojninska reforma ne bo uspešna, če mladim in ostalim iskalcem zaposlitve ne bodo dostopna kakovostna delovna mesta z dostojnim plačilom, če ne bo delo prilagojeno delovnim zmožnostim starejših.

Zahtevamo/predlagamo/podpiramo:

1. **Izračune o učinkih Bele knjige na socialno varnost posameznika:** Poleg izračunov o varčevalnih učinkih predlagane reforme za javna sredstva so potrebni tudi izračuni učinkov za socialno varnost zavarovancev in upokojevcev.
2. **Vire sredstev za pokojnine:** Država je dolžna zagotoviti vzdržnost pokojninske blagajne z obdavčitvijo kapitala, ustvarjenega z minulim delom upokojevcev.
3. **Demografski sklad:** V letu 2017 je treba z zakonom postaviti Demografski sklad, upravljan s strani vseh generacij neodvisno od državnih oblasti ter trajne vire za varčevanje rezervnih sredstev za pokojnine po letu 2030 v Demografskem skladu v višini 400 milijonov evrov letno.

4. **Izenačenje prispevnih stopenj:** Za vzdržnost javne pokojninske blagajne je treba izenačiti prispevni stopnji delavcev in delodajalcev, ker se ne sme vse breme javnofinančnega primanjkljaja prenašati na upokojeence.
5. **Upokojitveni pogoji:** 40 let delovne dobe na delovnem mestu mora zadostovati za dostojno starostno pokojnino brez malusov v kombinaciji z olajšavami na upokojitveno starost 60 let na račun starševstva, vojaškega roka in zavarovalne dobe pred 20. letom starosti.
6. **Štetje pokojninske dobe pridobljene s prostovoljnim vstopom v obvezno pokojninsko zavarovanje pred 1. 1. 2013:** Zahtevamo, da se šteje kot, da je bila pridobljena brez dokupa.
7. **Dostojna pokojnina:** Omogoča naj pokrivanje življenjskih stroškov in naj bo višja od denarne socialne pomoči. Določiti je treba prehodno obdobje za vzpostavitev dostojnega nadomestitvenega razmerja 70 % med plačo in starostno pokojnino za 40 let pokojninske dobe oziroma ustrezno krajšo dobo za generacijo, ki zaradi prekarizacije trga dela najde zaposlitev šele pri starosti 30 let. V to nadomestitveno razmerje se naj ne všteva pokojninskih rent iz dodatnega zavarovanja.
8. **Zmanjšanje vrzeli med pokojninami moških in žensk:** Vrzeli med spoloma je pri višini plač 6 % in pri pokojninah 24 %. Ugodnejša prva odmera ženskih pokojnin je upravičena, dokler ne bo prišlo do dejanske plačne izenačitve obeh spolov.
9. **Usklajevanje pokojnin:** Usklajevanje z rastjo plač za ohranjanje razmerja do plač, usklajevanih z rastjo produktivnosti. Prepovedati je treba omejevanje usklajevanja pokojnin zaradi proračunskega varčevanja.
10. **Zajamčena starostna pokojnina za 40 let pokojninske dobe:** Presegati mora prag revščine in biti v sorazmerju z minimalno plačo.
11. **Poklicno zavarovanje:** Pravični kriteriji za revizijo seznama delovnih mest z obveznim poklicnim zavarovanjem na podlagi zdravstvenih zahtev za opravljanje teh poklicev. Prispevna stopnja mora biti določena v zadostni višini, da ne bo onemogočena poklicna upokojitev zaradi nezadostnih sredstev.
12. **Invalidsko zavarovanje:**
  - a. pravična definicija invalidnosti upoštevajoč poklic in splošno invalidnost za primerno odškodnino v primeru trajnih sprememb v zdravju in delazmožnosti,
  - b. zvišanje prenizkih denarnih nadomestil za socialno varnost delovnih invalidov,
  - c. priznanje poškodbe pri delu na poti na delo in z dela,
  - d. začasna invalidska upokojitev ali poklicna rehabilitacija v primeru dolgotrajne bolniške odsotnosti,
  - e. invalidska upokojitev dolgotrajno brezposelnih delovnih invalidov,
  - f. ohranitev pravice do premestitve tudi v primeru nepoklicnega vzroka invalidnosti in pri delodajalcih z najmanj 5 zaposlenimi,

- g. svetovanje delovnemu invalidu in njegovemu delodajalcu za ohranitev zaposlitve s poklicno rehabilitacijo in prilagoditvijo delovnega mesta preostali delovni zmožnosti,
- h. diferencirana prispevna stopnja kot ekonomska spodbuda delodajalcu za vlaganje v varnost in zdravje pri delu.

Zavračamo:

1. **Prekarizacijo trga dela:** Za varno socialno varnost po upokojitvi naj pokojninska reforma ne podpira prekarizacije trga dela oziroma tveganih oblik pogodb o delu in celo »uberizacijo« (brez plačanih prispevkov) namesto rednega delovnega razmerja.
2. **Demografski faktor 1:** Avtomatično prilagajanje polne upokojitvene starosti daljšanju povprečnega trajanja življenja pomeni dvig upokojitvenih pogojev brez predhodnega socialnega dialoga. Ne podpirata ga niti Evropski ekonomsko-socialni odbor niti Evropska konfederacija sindikatov.
3. **Ciljno upokojitveno starost 67 let:** Zaradi zdravstvenih razlogov je 67 let previsok upokojitveni pogoj in vodi v revščino vseh, ki ne zmorejo več delati z visoko intenzivnostjo. Dvig upokojitvene starosti bo sprejemljiv šele, ko bosta dejansko izboljšana varnost in zdravje pri delu, ko bodo mladi dejansko sklepali redna delovna razmerja takoj po zaključenem šolanju in ne šele pri starosti 30 let, ko bodo delodajalci nudili delo delavcem tudi v starosti od 60 do 67 let.
4. **Demografski faktor 2:** Zavračamo avtomatično nižanje višine pokojninske osnove glede na daljšanje trajanja življenja brez predhodnega socialnega dialoga.
5. **Odmero prve pokojnine na podlagi točkovnega sistema:** Določanje višine točke bi bilo odvisno od proračunskega varčevanja na račun socialne varnosti upokojencev.
6. **Daljšanje odmernega obdobja za pokojninsko osnovo:** Nasprotujemo podaljšanju obdobja za odmero pokojninske osnove s 24 na 34 let, ker ni predvidenih ukrepov za preprečitev posledičnega nižanja prve odmere pokojnin.
7. **Socialno kapico:** Nasprotujemo določanju zgornje višine plač, od katere se še obračunajo prispevki, ker ni v skladu z načelom solidarnosti.
8. **Posege v vdovsko pokojnino:** Pravica do vdovske pokojnine mora ostati neokrnjena, ker je tveganje revščine največje prav v enočlanskih upokojenskih gospodinjstvih. Nasprotujemo ukinitvi delne vdovske pokojnine.
9. **Črtanje letnega dodatka upokojencev:** Letni dodatek upokojencev je pridobljena pravica upokojencev, ki so jo uživali vsaj pol stoletja. Sredstva za dolgotrajno nego naj država namesto tega zagotovi iz drugih virov.

10. **Znižanje števila članov Sveta ZPIZ:** Vsem socialnim partnerjem, reprezentativnim na ravni države, je potrebno omogočiti, da zastopajo interes svojih članov na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

mag. Dušan Semolič,

predsednik ZSSS